

Työryhmä LVM:n hallinnonalan vaikutusarviointikyvyn selvittämiseksi ja kehittämiseksi

Aika

3.9.2024 klo 10-12.00

Paikka

Väylävirasto Nh Seisake 2 kerros ja Teams

Osallistujat

Johanna Särkijärvi, liikenne- ja viestintäministeriö (puheenjohtaja)
Tuire Valkonen, liikenne- ja viestintäministeriö
Mikko Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö
Heidi Auvinen, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Jaakko Knuutila, Väylävirasto
Hilppa Gregow, Ilmatieteen laitos
Kaisa Tiusanen, oikeusministeriö
Anssi Keinänen, Itä-Suomen yliopisto

Tiedoksi

Niko-Matti Ronikonmäki, liikenne- ja viestintäministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.02

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Vaikutusarviointikyky-työn yleinen tilannekatsaus

Tuire Valkonen kertoi työryhmälle vaikutusarviointikykytyön tilanteesta, minkä jälkeen käytiin yhteinen keskustelu asiasta.

- Todettiin, että nykytilan kuvaus on edennyt hyvin, mutta sen laatiminen vaatii enemmän aikaa kuin alun perin suunniteltiin. Päätettiin jatkaa vielä nykytilakuvauksen työstämistä.
- Todettiin, että kehittämisohjelman sijaan raportissa olisi tarkoituksenmukaisinta kuvata keskeiset kehittämistarpeet, joiden pohjalta voidaan laatia LVM:n hallinnonalan sisäisenä työnä varsinainen kehittämisohjelma. Keskusteltiin seurannan tavoista ja todettiin, että kehittämistoimien etenemisestä tarvitaan seurantatietoa.
- Käytiin läpi hankkeen aikataulu, tulevat kokoukset, tilaisuudet sekä KYKY-juttusarjan julkaistut ja suunnitellut kirjoitukset. KYKY-juttusarjaa, jota julkaistaan LVM:n linkedIn-tilillä pidettiin hyvänä.

4. Nykytilakuvaus, luonnos 2

Johanna Särkijärvi, Tuire Valkonen ja Mikko Jääskeläinen esittelivät työryhmälle raportin nykytilakuvausta, minkä jälkeen käytiin yhteinen keskustelu asiasta.

- Raporttiluonnoksen uutta rakennetta pidettiin hyvänä ja aiempaa selkeämpänä.
- Keskusteltiin vaikutusarvioinnin nykytilan peilaamisesta tavoitetilaan. Todettiin, että tavoitetilaa pitää vielä tarkentaa, jotta sitä voidaan hyödyntää tässä tarkoituksessa.
- Osaaminen ja resurssit:
  - Keskusteltiin, mistä kaikista näkökulmista osaamista tulisi lähestyä ja miten määritellä osaaminen siten, että se ei ole synonyymi koko vaikutusarviointikyvyille. Raportissa osaamista on käsitelty organisaatioittain.
  - Todettiin, että on tarvetta täydentää tekstiä mm. vaikutuslajien osalta sekä tuoda esille kytköksiä tietopohjaan ja prosesseihin. Yksilöihin liittyvän osaamisen lisäksi on tarpeellista tarkastella kollektiivista osaamista organisaatiotasolla sekä vaikutusarviointitiedon hyödyntämisen prosesseja hallinnonalalla. Olemassa olevaa osaamista ei saada hyödynnettyä, jos vaikutusarviointitieto ei tavoita päätöksentekijöitä (oikea-aikaisesti). Tähän liittyvät myös henkilö- ja aikaresurssit, joita molempia tulisi käsitellä.
  - Todettiin, että osaamisen vahvuuksia ja heikkouksia tulee tuoda vielä selkeämmin esille eri näkökulmista.
- Prosessit:
  - Prosesseja on kuvattu laajasti raportissa lainsäädännön, ohjausasiakirjojen sekä toimenpiteiden, hankkeiden ja avustusten valmistelun osalta, mutta joidenkin alalukujen osalta tarvitaan vielä täydennystä.

- Todettiin, että kytkökset osaamiseen ja tietopohjaan tulee kirjoittaa auki. Esimerkiksi päätöksentekoprosessia ja tiedon hyödyntämistä voisi kuvata prosessiosiossa. Nostettiin esille, että tiedon avoimuus liittyy prosesseihin.
- Keskusteltiin alueellisen näkökulman tuomisesta mukaan. Miten kytketään entistä paremmin alueellinen vaikutusarviointitieto valtakunnantason vaikutusarviointiin? Esimerkiksi tiedon ja menetelmien avoimuudella voitaisiin edistää tätä.
- Tarve tiedon näkyvyydelle ja läpinäkyvyydelle nousee esille kaikissa raportin osakokonaisuuksissa. Tätä pitää korostaa tavoitetilassa.
- Tietopohja:
  - Tietopohjaan on kuvattu laajasti LVM:n hallinnonalalla käytössä olevia menetelmiä, malleja, työkaluja, aineistoja ja ohjeita sekä tietopohjan kehittämistä.
  - Keskusteltiin määrällisten ja laadullisten menetelmien roolista vaikutusarvioinnissa. Todettiin, että molemmille on tarvetta. Määrälliset arvioinnit mahdollistavat vertailun esimerkiksi eri hankkeiden välillä. Laadullisia menetelmiä olisi hyvä kehittää siihen suuntaan, että niiden hyödyntäminen eri toteutusvaihtoehtojen tai hankkeiden välisessä vertailussa olisi entistä helpompaa. Samassa yhteydessä keskusteltiin tarpeesta tarkentaa joissakin valmisteluprosesseissa arvioinnin kohteita. Tämä tekisi vaikutusarvioinnista tarkempaa ja luotettavampaa, mikä taas helpottaa päätöksentekijöitä tunnistamaan ja valitsemaan toimenpiteet, joilla saadaan merkittävää muutosta aikaiseksi.
  - Nostettiin esille, että tietopohjassa voisi käsitellä sidosryhmien tuottaman tiedon ja aikaisemmin tehtyjen tutkimusten roolia.
  - Keskusteltiin oppaiden ja ohjeiden roolista. Todettiin, että vähäiset aikaresurssit vähentävät oppaiden hyödyntämistä. Usein tarvitaan henkilökohtaista neuvontaa. Lisäksi todettiin, että joidenkin toimenpiteiden, kuten avustusten vaikutusarviointiin ei ole mahdollista kirjoittaa yksityiskohtaisia oppaita johtuen arviointikohteiden erilaisuudesta.
  - Todettiin, että eri hankkeissa tuotettu (vaikutusarviointi)tieto tulisi säilyttää ja olla käytettävissä myöhemmin muissa hankkeissa. Tämä mahdollistaisi tiedon kumuloitumisen.
  - Keskusteltiin myös siitä, että säästöpaineeet voivat murentaa jo olemassa olevaa tietopohjaa. Esimerkiksi Tilastokeskuksessa on painetta tilastojen lakkauttaseen.
  - Todettiin, että vaikutusarviointikyvyn kehittäminen koskettaa kaikkia hallinnonaloja ja on jatkuva prosessi. Toisaalta

vaikutusarvioinnin osaaminen kytkeytyy vahvasti hallinnonalan ns. substanssi- tai toimialaosaamiseen. Yhteistyötä vaikutusarvioinnin kehittämisessä on pyritty vahvistamaan yli hallinnonalarajojen.

5. Vaikutusarviointikyvyn yhteenveto ja kehittämistarpeiden kartoitus

Johanna Särkijärvi ja Tuire Valkonen alustivat keskustelua vaikutusarviointikyvyn yhteenvedon laatimisesta ja kehittämistarpeiden kartoituksesta. Ehdotettiin, että vaikutusarviointikyvystä ei laadita arvosanaa, vaan sanallinen yhteenveto. Ehdotusta perusteltiin sillä, että käytettävissä olevassa ajassa ei ole mahdollista kerätä kattavaa ja edustavaa tietoa kaikkien valmistelutasojen vaikutusarvioinneista. Yhteenveto vaikutusarviointikyvystä perustuu valikoituihin case-kuvauksiin ja hallinnonalan omaan asiantuntija-arvioon.

- Todettiin, että valittu lähestymistapa vaikuttaa toimivalta. Jatkotyössä kunkin osa-alueen (osaaminen, prosessit ja tietopohja) osalta tunnistetaan keskeisiä heikkouksia, vahvuuksia ja kehittämistarpeita. Lisäksi tulee kuvata vahvuuksia, heikkouksia ja kehittämistarpeita koko vaikutusarvioinnin kokonaisuuden osalta.
- Tuotiin esille, että kehittämistarpeita voisi olla syytä luokitella koon ja toteuttamisaikataulun mukaan eri ryhmiin.
- Keskusteltiin, päästäkö nykyisellä lähestymistavalla kiinni kaikkiin keskeisiin kehittämistarpeisiin. Pitäisikö harkita vielä esimerkiksi valmistelijoiden lisähaastattelemista ja päätöksentekijöiden näkemysten keräämistä? Tähän liittyy myös kysymys siitä, miten vaikutusarviointitieto saavuttaa ja voisi palvella nykyistä paremmin sen mahdollisia käyttäjiä, kuten päätöksentekijöitä. Prosessin parempi palvelumuotoilu on mahdollinen yhteinen hallinnonalan kehittämistoimenpide lähivuosille. Tämän tyyppistä kehittämistyötä on jo tehty virastoissa.

6. Muut asiat

Käytiin läpi 28.10. klo 10-12 pidettävän sidosryhmätilaisuuden konseptia, alustavaa sisältöä ja puheenvuoroja. LVM vastaa etätilaisuuden järjestelyistä ja lähettää kutsun, jota voi välittää eteenpäin.

7. Seuraava kokous

Sovittiin, että pidetään seuraavat kokoukset 11.10., 18.11. ja 11.12.

8. Kokouksen päättäminen

Jakelu

Työryhmän jäsenet ja varajäsenet